

• צפויים כמה שינויים אישיים, ככתיבתו המורידת של דויד בן-גוריון, כתוצאה מגילוי פרשת בר.

• גם בישראל עשויה לקום תנועה נגד השימוש באטום לצורכי מלחמה. היוזמה לכך תבוא מצד ראשי התנועה הבריטית, הלורד ברטראנד ראסל והפילוסוף שווייצר, והיא תופנה אל פרופסור מארסין בובר. תשמע, אם כך, על כינוסם של כמה אנשי-רוח ומדענים, שיתבקשו לעמוד בראש תנועה כזאת בארץ.

• תשמע כימים הקרובים על איסורים כספיים במוסד ממלכתי. כתוצאה מאיסורים אלה נוצר גרעון של למעלה ממיליון ל"י. לא מן הנמנע שאחד מקורביו של ראש-הממשלה מעורב בעקיפין בענין. עקב כך יעשו מאמצים להסתיר את פרטי השערוריה, כדי לא להנחית המלומה נוספת על מפא"י לפני הבחירות.

• נעשים מאמצים חדשים להשפיע על פנחס לבון כי יצטרף לרשימת אחדות-העבודה. אולם אין כימעט כל סיכוי שהוא יענה להצעות אלה. יחד עם זאת, לא נראית באופק גם אפשרות שהוא יופיע

במדינה

(המשך מעמוד 9)

אפריקה דרומית שניה. פעולה מי אוחדת זו צימצמה קצת את גודל התבוסה. אומנם, ההחלטה העיקרית, שדרשה כי ועדה-הפיוס הישנה תחדש את פעולותיה ו- תלחץ למען החזרת הפליטים או תשלום פיצויים להם — לפי בחירת הפליטים עצמם — זכתה ברוב של שני שלישים. אולם הסעיף החמור ביותר, בדבר מינוי האפוסטרופוס הבינלאומי על רוב האדמות ועל חלק גדול מן הבתים בישראל, זכתה, אף היא, לרוב ניכר — אך לא הגיעה לשני השלישים הדרושים. לא נתקבלה — הפעם. רשימת המצביעים בעד החלטה — הצ"י ישראלית קיצונית זו היתה מחרידה. הצ"י ביצע בעד ההחלטה יידידות ישראל כמו אי-ראו, תורכיה, יוגוסלביה, המדינות הקומי-ניסטיות והמדינות הניטראליסטיות, שהן יידידות מסורתיות של ישראל. הצביעו בעד ההחלטה. הצילו את ישראל חלק מן המדינות הקיבוציות באפריקה, בפקודת צרפת. מכה זו להבטיח מה ירדה יוקרת ישראל מאז 1947, כאשר זכתה לשני שלישים של הקולות באו"ם. היא גם הבלטה אמת אחרת: שאם לא תבש ישראל במהרה מדינות חיוניות בשאלת הפליטים, שתתקבל על מצפון העולם, עלול האו"ם להחליט, תוך שנה או שנתים על מינוי אפוסטרופוס, ולבודד את ישראל, בדומה לכבוד אפריקה הדרומית.

החבר קיבוץ צעיר שכתב ספר זה עתה, ביקש להפיצו בספרו. תחילה נענו לבקשתו, אך כשהתברר כי הספר מכלול בתוכו השמרת חרות חמורות נגד הקיבוץ, הנובעות מאכזבה מרורה של מתברו, דחו חברי ההנהלה את ההפצה. "מיד הופיעה בהעולם הזה רשימת-השמרת הקובלת על ספרי, שאין בו מידת דמוקרטיה ראוייה לשמה וכו'. מובן שהשמרתה זו מהווה הוכחה בטוחה כי אכן יודעים בספרי מהו הספר הטוב הראוי להפצה." עד כאן דברי האיגרת, אך הגדרה דמאגוגית זו לא הספיקה. כאשר בא שאצק, מודרך צופים והאיש המתעתד להביא לתל-צקיר את דור המתיישבים הבא, בני תנועת הנוער היוצאים לנחיל, ביקש לפרסם רשיר מה באיגרת — הושב ריקם. מה ביקש הקיבוצניק-הסופר להגיד? האם ניסה להשמיץ את תנועתו? לא היה דבר פחות נכון מזה. כתב שמואל שצק, במאמרו: "קיימת הדרדרות מושגים רוחניים. העקרו-נות האידיאליסטים הטרומ-מדינתיים הפכו לתצורות-ראויה. המשקים שוב אינם מרשים לגור אחרי אופנת השיכלולים הטכניים, חדראי-אוכל, מועדונים, בתי-חברות וכו'."

מנגנון החושך שעת הכושר

פרשת בר היא מפלה חמורה! למסקנה זו הגיעו אף חסידי המישטר הנלהבים ביותר, שלא נתפתו להצהרותיו של ראש-הממשלה, שזילזל במאוחר בחשיבותו של ישראל בר. ראשי צה"ל אף מצאו לנכון לצאת במסע-הסברה מקיף בקרב החיילים. רק גוף אחד מצא בפרשה קרדום לחפור בו ולהפיק ממנו תועלת לעצמו. היה זה שירות הבטחון. העובדה שאנשי השירות עצמם טענו כי בר מטר ידועות למדינה הקומוניסטית מזה מספר שנים, ומעובדה זו בלבד משתמע כישלון חמור של הריגול-הנגדי בישראל, לא הפריעה לשירות-הבטחון לראות בתפיסתו של בר נצחון עצום. אולם ההתפתרות, שהתבטאה בהצהרות מצלצלות, לא הספיקה לאנשי מנגנון-החושך. הם מצאו בפרשה הזדמנות מצויינת להגביר את השפעת הש.ב., לאפשר את חזרתו ל-מוסדות נוספים — ולקבל סמכות בלעדית לקביעת המיומנותם של אזרחי ישראל. היתה זו שעה נוחה להגברת היוקרה של המוסד, שירדה למדרון, בשנים האחרונות. נקיון כפיים. למטרה זו גייס שירות-הבטחון את סוכניו בעתונות. לפתע החלו מתפרסמים בעתוני ישראל מאמרים, שטענו להגברת השפעתו של מנגנון-החושך במדינה, תוך שמחה לאידם של אנשי משרד-הבטחון. טען איש מנגנון-החושך שמואל שגב, במעריב: "לא היה להם (לאנשי הש.ב.) הכוח למנוע החזרתו לעבודה למשרד-הבטחון... הש.ב. נתגלה כנטול סמכויות ה-חזרות מתחום תפקידיו השיגורתיים. השיר-רות, הנועד לשמש עיניים ואוזניים לשלטון, פקח את עיני הממונים להמתות של איש זה — ורחץ בנקיון כפיו, על שיצא ידי חובתו באזהרות שהזהיר". כישלון משרד-הבטחון, והצלחת הש.ב., בבילוי פעולת האמינות של ישראל בר — בחודאי ישמשו עתה לקח לראשי משרד-הבטחון, ואולי אף יקבעו ארחות נוהל חדשים ביחס להעסקת אנשים". הגדיל לעשות ממנו כתב אחר של מנגנון-החושך, אלקה גלי, בידיעות אחרונות: "כדי להקל על גילויים של הנותרים (אם ישנם כאלה) או של הבאים אחריו (והם יבואו) — יש לחזק את שירותי-הבטחון שלנו, הפועלים בתנאים מיוחדים בגלל הרכב החברה הישראלית, בגלל מצבנו הבטחוני. אותות אלה למטרותיו הבאות של מנגנון-החושך, משמעות סימן-אזהרה. אם תחת הרושם של מלחמה במרגלים מסוכנים יגביר הש.ב. את השתלטותו על חיי הפרט במדינה — יהיה זה אחר הנוקמים הגדולים ביותר של פרשת בר.

עחונות

שעיר לעזאזל?

ההחלטה מספר 6: גורע לנו, שהיה שימוש לרעה, על-ידי אחד הצלמים, ברשות שטניאה, המרשל סטיו, פירסם השבוע הודעה משותפת עם גמאל עבד אל-נאצר, בה נדרשת החזרת הפליטים לישראל.

מכה חוזרת

בהמשך דבריו, תוקף הצעיר בחריפות את "השקפת תל-אביב — רדיפת-כצע, בטלה, צביעות, חיקוי וכו'... שחזרה לקיבוצים, מהלל את "קול דגניה השליו", המאמר מט-תיים בקריאה לעצירים לא לשותק, לשוב למסורת החלוציות הצרופה. בימי שיא ההתלהבות האידיאליסטית, היה זוכה מאמרו — התמים, אולי, אך הכן — של המדריך-הקיבוצניק, להחת כלי-נשק-תעמולה לתנועתו הקיבוצית. אולם בשנת-ה-14 לקיום מדינת ישראל, נראה כי הביורוקרטיה הקיבוצית קרובה יותר לאופנת תל-אביב מאשר לקול דגניה.

מדיניות

התעוררות בלתי-נועמה

בשטף המאורעות והתחייגות קימעט ולא הורגש הדבר. אולם השבוע נחלה ישראל מפלה ממאירה — מפלה המבשרת רעות לשנה הקרובה. הנושא: פליטי פלסטין. במשך שנים ניבאו פרשנים חדי-מבט כי מדיניות-המתחיל של ישראל היא מעשה של בתי-ענה, וכי המדינה נתקעת למצב שאין מוצא ממנו. אנשי משרד-החוץ זילזלו ב-נבואות אלה. השבוע התעוררו בתדהמה: הוועדה המדינית של האו"ם, בה מיוצגות כל המדינות החברות, הצביעה ברוב של שני שלישים למען החזרת הפליטים לארץ ולמען מינוי אפוסטרופוס מטעם האו"ם על רכושם. משרד-החוץ היה בלתי-מחויב לכך. הי-דיחה של הנציגות שלו באו"ם לא ניבא זאת. ברגע האחרון גוייסו כל הכוחות כדי למנוע את קבלת ההחלטות כעצרת האו"ם.

ברשימת מפא"י, אף-על-פי שכמה מותיקי המפלגה מניסו למצוא נוסחת-פרשה שתאפשר את הדבר.

• כאבי-הראש של המפלגה הליבראלית בעניין היחס אל בני עדות המזרח, יחמיר. אחרי שעמדתו העויינת של יוסף ספיר עוררה תרעומת בין העדות, אפשרות להניח כי ד"ר נחום גולדמן עצמו ינסה לסגל בשאלה עדינה זו.

• לעומת יחס הביטול של הליבראלים, נוטה מפא"י לייחס מישקליתר לעדות. הדבר יתבטא בהבטחת יותר מקומות בראש הרשימה לנציגי עדות אלה. לא מן הנמנע כי אחד ממועמדיה יהיה המפקח הכללי של המשטרה, יוסף נחמיאס.

• התלמידים עצמם יתחילו בפעולה נימרצת, כדי לשבור את קיפאון שבתת המורים התוכניים. בשלב ראשון, תצא היוזמה מקרב תלמידי בתי-ספר ערב, הרואים את עצמם נפגעים באופן ממשי, מכיוון שהם מסלמים שכר-לימוד מן הכסף שהם מרוויחים מעבודתם. צעד ראשון, הצפוי בימים הקרובים: עריכת הפגנה רועשת בחוצות תל-אביב.

• צפה למחלוקת חמורה בין שחקני סגל הכדורסל של נבחרת ישראל, שיצאה למשחקי אליפות אירופה בבלגראד, לבין מאמן הנבחרת יהושע רוזין. במקרה של כשלון הנבחרת יואשם המאמן באחריות ישירה לכך. לפני נסיעתם פרסמו עשרה משחקני הסגל גילוי דעת, שהעתונות לא הסכימה לפרסמו, האשימו את רוזין שצדף לנבחרת את שחקן קבוצתו, זוד פריש ממכבי תל-אביב, למרות שלא השתתף באימוני הסגל, ניפה שניים אחרים ללא כל הצדקה.